

ע"פ 4245/15 - עזיז עויסאת נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 4245/15

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: עזיז עויסאת

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים
(כב' סגן הנשיא י' צבן וכב' השופטים ר' כרמל ור'
פרידמן-פלדמן) בתפ"ח 42730-03-14 מיום
6.5.2015

תאריך הישיבה: ז' בתשרי התשע"ח (27.9.2017)

בשם המערער: עו"ד מדאני מחמוד

בשם המשיבה: עו"ד מירי קולומבוס

פסק-דין

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא י' צבן והשופטים ר' כרמל ור' פרידמן-פלדמן) שגזר על המערער 30 שנות מאסר בפועל בגין הרשעתו בעשר עבירות של ניסיון רצח.

1. המערער הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון ב-10 עבירות של ניסיון רצח לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על פי כתב האישום המתוקן, בשנת 2012 החליט המערער לסייע לארגוני הטרור הפלסטיניים במלחמתם בישראל כנקמה על פעילות מדינת ישראל במסגד "אלאקצא" ובשטחי עזה. עבירות הניסיון לרצח היו בשני מישורים נפרדים. תחילה ביקש להמית אדם יהודי באמצעות גרזן. בהמשך ביקש לבצע פיגוע חבלני בדרך של גרימת דליפת גז בבניינים שבהם מתגוררים יהודים, על מנת לגרום לפיצוץ הבניין וקריסתו, ולמות דייריו היהודים. לפי המיוחס למערער באישום הראשון, לאחר שהחליט לבצע פיגוע חבלני של דקירת יהודי למוות באמצעות גרזן, ביום 2.4.2012 ארב המערער בשער שכם לקורבן ולאחר שעה קלה נקלע לדרכו יהודי חרדי יליד 1942. המערער הלם על ראש הקורבן 2-3 מכות בעודו צועק "אללה אכבר", המתלונן ניסה להימלט והמערער רדף אחריו. בשלב מסוים, המתלונן הסתובב וניסה לחטוף את הגרזן, המערער נפל לאחור והמתלונן תפס את הגרזן שנשמט מידי. המתלונן הובהל לבית החולים עם חתך בצד שמאל של ראשו, שבר קטן בגולגולת וחתך באצבע יד שמאל.

2. על פי האישום השני, ביום 23.2.2014 חתך המערער באמצעות מספרי גבס צינור בבניין מגורים ברחוב רובוביץ בשכונת ארמון הנציב, על מנת לגרום לפיצוץ גז וקריסת הבניין על יושביו במטרה להביא למותם על רקע לאומני. כתוצאה מכך, נגרמה דליפת גז וגז רב זרם לתוך חלל חדר המדרגות. לפי האישום השלישי, ביום 2.3.2014 חתך המערער באמצעות מספרי גבס צינור גז בבניין מגורים ברחוב מרגלית בשכונת גילה, על מנת לגרום לפיצוץ גז וקריסת הבניין על יושביו במטרה להביא למותם על רקע לאומני. כתוצאה מכך, נגרמה דליפת גז, אדי גז יצאו מהצינור וריח עז של גז התפשט בחדר המדרגות. לפי האישום הרביעי חתך המערער, באותו היום (יום 2.3.2014), באמצעות מספרי גבס צינור גז בבניין מגורים ברחוב בונה בשכונת גילה, על מנת לגרום לפיצוץ גז וקריסת הבניין על יושביו במטרה להביא למותם על רקע לאומני. כתוצאה מכך, נגרמה דליפת גז, ריח חזק של גז התפשט והבניין פונה מיושביו.

3. על פי האישום החמישי ביום 4.3.2014 חתך המערער באמצעות מספרי גבס את צינור הגז הראשי בלחץ ביניים וצינור המוביל גז לאחת הדירות, בבניין מגורים ברחוב רובוביץ בשכונת ארמון הנציב (אחר מזה המתואר באישום השני). כמו כן, המערער הדליק נר והניח אותו על מעקה חדר המדרגות, במרחק של מטר מארון צינורות הגז והשאר בסמוך נייר טואלט בוער. במעשיו ביקש המערער לגרום לפיצוץ גז וקריסת הבניין על יושביו במטרה להביא למותם על רקע לאומני. כתוצאה מכך, נגרמה דליפת גז, ריח גז התפשט בבניין ונשמעו קולות של זרימת גז. לפי האישום השישי, חתך המערער באמצעות מספרי גבס צינור גז בבניין מגורים ברחוב המחתרות, על מנת לגרום לפיצוץ גז וקריסת הבניין על יושביו במטרה להביא למותם על רקע לאומני. הצינור לא היה מחובר בפועל לגז ונמנעה דליפת הגז. במסגרת האישום השביעי מפורטים ארבעה מקרים נוספים שבהם חתך המערער בארבעה בניינים שונים בירושלים את צינור הגז המוביל גז לאחת מהדירות בבניין, על מנת לגרום לפיצוץ גז וקריסת הבניין על יושביו במטרה להביא למותם על רקע לאומני.

4. המערער יליד 1965, נשוי ואב ל-6 ילדים בגילאים 8-24 שנים, מתגורר עם משפחתו במזרח ירושלים. התרשמות שירות המבחן בתסקיר שהוגש לבית המשפט המחוזי הייתה כי המערער רואה באלימות דרך לגיטימית לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני ועל רקע דברים אלה ואחרים, הומלץ על הטלת עונש מאסר. מחוות דעת פסיכיאטרית שנערכה למערער עובר למתן גזר הדין עלה כי אין עדות למצב פסיכופטי, כי הוא מבין את מצבו המשפטי וכשיר לעמוד לדין (להלן:

חוות הדעת הפסיכיאטרית). עוד נמצא בחוות דעת זו, כי המערער אחראי למעשיו במועד ביצועם וכי אין צורך בטיפול פסיכיאטרי במסגרת אשפוז, או בטיפול תרופתי.

5. בגזר הדין, לאחר שבית המשפט המחוזי סקר את טיעוני הצדדים לפניו, נקבע כי המערער ביקש לגדוע חיי אדם במטרה לסייע לארגוני הטרור במלחמתם נגד מדינת ישראל, וזאת לאחר תכנון, באופן שיטתי, בנחישות ובעקביות. בכך יש להעצים את חומרת מעשיו. בית המשפט הוסיף ועמד על מדיניות הענישה במקרים מעין אלה, כפי שבאה לביטוי בפסיקתו של בית משפט זה, ומצא כי יש לקבוע מתחם ענישה אחד לאישום הראשון ומתחם ענישה נוסף ליתר האישומים. את מתחם הענישה ביחס לאישום הראשון העמיד בית המשפט על 7-14 שנות מאסר בפועל ובשאר האישומים (השני עד השביעי), הועמד מתחם הענישה על הטווח שבין 10-15 שנות מאסר בפועל. לאחר מכן קבע בית המשפט - בשים לב לחומרת המעשים, שורה של ניסיונות רצח, לנזק בפועל ולפוטנציאל הנזק - כי יש להעמיד את מתחם הענישה הכולל, על הטווח שבין 20-40 שנות מאסר בפועל.

6. בבואו לגזור את עונשו של המערער בתוך המתחם קבע בית המשפט כי מעשיו הרבים והשיטתיים של המערער מחייבים ענישה ראויה, הולמת ומחמירה. בצד האמור, ניתן משקל מסוים לכך שבסופו של דבר הנזק שנגרם כתוצאה ממעשיו של המערער לא היה גדול וכן נשקלה לקולא הודאתו במיוחס לו. נוכח השיקולים האמורים, גזר בית המשפט המחוזי על המערער עונש של 30 שנות מאסר בפועל שתחילתן מיום מעצרו, וכן שנתיים מאסר על תנאי בתנאים שפורטו בגזר הדין.

7. מכאן הערעור שלפנינו, שנסב על חומרת העונש שנגזר על המערער. בערעור ובדיון שלפנינו טען בא כוח המערער כי לא הייתה שיטה בפעולתו של האחרון, וכי לא ניתנה הדעת לכך שבסעיפי האישום הקשורים לחיתוך צינורות הגז לא נפגע איש ולא הייתה כוונה לפגיעה המונית בנפש. כמו כן, לשיטת המערער, לא ניתן משקל מספיק למצבו הנפשי. בא כוח המערער הוסיף כי אילו המצב הבטחוני לא היה כה מתוח יש לשער שגזר הדין היה מתון יותר. מטעמים אלה, התבקשנו להקל בעונשו של המערער.

המדינה סמכה ידיה על גזר הדין של בית המשפט המחוזי, מטעמיו, וביקשה להשאירו על כנו.

8. מתסקיר שירות המבחן האחרון שהוגש לנו לקראת הדיון עולה כי בתחילת מעצרו הוגדר המערער כאסיר השגחה על רקע קשיי הסתגלות ובגין סיכון אובדני ומצוקה נפשית. בהמשך דווח על השתלבות תקינה באגף, לא דווח על מחשבות אובדניות ולא נצפו סימני מצוקה.

9. לאחר ששקלנו את טיעוני הצדדים לא מצאנו עילה להתערבותנו בגזר הדין. כלל ידוע הוא כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים של טעות או חריגה בולטת מרמת הענישה המקובלת במקרים דומים. במקרה דנא - לאחר עיון בפסיקה שהוגשה לנו - לא מצאנו תשתית קונקרטיה לטענה בדבר חריגה כאמור, מעבר לאמירה כוללנית. המערער הורשע בעשר עבירות של ניסיון רצח, ואין צורך להרחיב על פוטנציאל הסיכון העצום שעבירות אלו נשאו בצדן, ועל הפגיעה הקשה בחיי אדם שהייתה נגרמת אילו היו מתרחשות התוצאות שאליהן כיוון המערער. מדיניות הענישה בעבירות מעין אלו, על רקע המציאות הביטחונית בישראל, היא השתת עונש מאסר ממושך ומרתיע, וכפי שנפסק "בעניינים אלה יש להקפיד בקלה כבחמורה ולא להקל ראש גם כאשר הפגיעה המתוכננת לא הושגה בדרך נס" (ע"פ 1456/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (10.7.2007); ע"פ 1725/06

טאראבין נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (25.5.2011)). טענת המערער להעדר כוונה לפגיעה המונית אינה יכולה להתקבל מקום בו הודה בעבירות של ניסיון רצח ובאמור בכתב האישום המתוקן, שם צוין מפורשות כי כוונתו הייתה להביא לפיצוץ הבניינים במטרה לרצוח את יושבי הבניין ולסייע לאויבי ישראל במלחמתם בה. בצד האמור, בית המשפט המחוזי נתן משקל מתאים לכך שלהבדיל מניסיון הרצח באמצעות הגרזן, לא נגרמה בסופו של יום פגיעה בגוף ובנפש כתוצאה מהמעשים נושא האישומים האחרים, כמו גם להודאתו של המערער. לכך יש להוסיף כי לא מצאנו כי מצבו הנפשי של המערער, כפי העולה מחוות הדעת הפסיכיאטרית ומתסקיר שירות המבחן שהוגש לעיונו, מצדיק הקלה נוספת בעונשו של המערער.

על יסוד האמור, ונוכח האיזון הנדרש במקרה דנא בין כלל שיקולי הענישה הרלוונטיים, גזר הדין קמא אינו מגלה עילה להתערבותנו.

הערעור נדחה אפוא.

ניתן היום, י"א בתשרי התשע"ח (1.10.2017).

שופט

שופטת

שופט
